

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การจัดเก็บภาษี โดยใช้นโยบายการกำกับดูแลผู้ประกอบการโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการของกรมสรรพากร มีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารการจัดเก็บภาษีเหมาะสมตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ และจัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องครบถ้วนให้เป็นปัจจุบัน โดยไม่ก่อให้เกิดหนี้อากรค้าง ในการปฏิบัติงานการกำกับดูแลผู้ประกอบการโดยใกล้ชิดนั้น เจ้าหน้าที่ทำงานในลักษณะทีมกำกับดูแลผู้เสียภาษีตามที่สรรพากรได้มอบหมาย มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ซึ่งจะเป็นตำแหน่งนักตรวจสอบภาษี โดยจะมีหน้าที่ให้บริการคำแนะนำ ดูแลการชำระภาษีของผู้ประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลการยื่นเสียภาษีอากรทุกประเภทภาษี ออกตรวจสภาพกิจการของผู้ประกอบการ พิจารณาการขอคืนภาษีของผู้ประกอบการ รวมถึงการพิจารณาความเหมาะสมในการคืนภาษี และตรวจสอบภาษีอากรทุกประเภทภาษี นักตรวจสอบภาษีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ โดยการทำงานเป็นไปตามขั้นตอนการกำกับดูแล คือ ทีมงานต้องวางแผนการออกตรวจสภาพกิจการล่วงหน้า ดูข้อมูลการชำระภาษีของผู้ประกอบการเพื่อเปรียบเทียบการชำระภาษี หากเห็นว่าควรทำการตรวจสภาพกิจการจึงจัดทำแผนการตรวจสอบผู้บังคับบัญชาเพื่อตรวจสภาพกิจการอันเป็นงานหลักของการกำกับดูแล โดยหากต้องมีการตรวจวิเคราะห์งบการเงินก่อนออกตรวจสภาพกิจการ จะมุ่งเน้นประเด็นสภาพข้อเท็จจริงของกำลังการผลิต การจ้างแรงงาน สินค้าและวัตถุดิบคงเหลือและข้อมูลบ่งชี้ที่จะนำไปคำนวณหารายรับของกิจการได้ เมื่อตรวจสภาพกิจการแล้ว ต้องจัดทำรายงานการตรวจสภาพกิจการ วิเคราะห์การยื่นแบบแสดงรายการฯ เสียภาษีของผู้ประกอบการ ในรายที่พบว่าการยื่นรายรับอาจไม่ถูกต้องครบถ้วน จะเชิญพบผู้ประกอบการเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงของการประกอบการเพิ่มเติม และรายงานความเห็นของนักตรวจสอบภาษี ผู้กำกับดูแลในรายงานการตรวจสภาพกิจการ เพื่อขอยุติเรื่องในรายที่ไม่พบความผิดปกติ หรือดำเนินการตามควรแก่กรณีในรายที่พบความผิดปกติ ซึ่งการรายงานผลการตรวจทุกครั้งจะทำกระดาษทำการเปรียบเทียบรายการในงบการเงิน ภ.ง.ด.50 ภ.พ.30 ข้อมูลภาษีหัก ณ ที่จ่าย และข้อมูลอื่นๆ ที่ได้รับ และเพื่อความถูกต้องในการชำระภาษีอากร นักตรวจสอบภาษีจะดำเนินการ ใ้สวน (ลักษณะของกิจการและข้อเท็จจริงต่างๆ) ตรวจหลักฐาน (ประกอบการบันทึกบัญชีหรือรายงาน) และวิเคราะห์รายการ (ในงบการเงินและภ.ง.ด.50) เพื่อให้

การกำกับดูแลผู้เสียภาษีและตรวจสอบภาษีอากรเป็นไปตามยุทธศาสตร์ ของกรมสรรพากรที่ได้มีการแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มดี และกลุ่มเสี่ยง ขณะเดียวกันยังสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพิจารณาจัดกลุ่มผู้ประกอบการ ในระบบกำกับดูแลให้เหมาะสมต่อไป

การตรวจวิเคราะห์งบการเงินนั้น ต้องนำมาเปรียบเทียบกับประกอบการกิจการ และข้อเท็จจริงของการดำเนินกิจการ ซึ่งจะมีข้อมูลการเปรียบเทียบกลุ่มผู้ประกอบการหรืออัตราส่วนยอดซื้อต่อยอดขาย แสดงไว้ของแต่ละจังหวัดหรือภาค และอัตราส่วนในระดับประเทศ ผู้ประกอบการที่มีลักษณะการดำเนินกิจการที่คล้ายกัน และมีการซื้อสินค้าและการขายสินค้าที่คล้ายกัน ย่อมมีอัตราส่วนยอดซื้อต่อยอดขายที่เหมือนกัน ซึ่งทำให้สรุปได้ว่าหากมีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ที่มีอัตราส่วนหรือแสดงรายการที่แตกต่างจากกิจการที่มีกลุ่มผู้ประกอบการอื่น จะทำให้ทราบว่ากิจการนั้นๆ อาจนำรายได้หรือแสดงค่าใช้จ่ายในการยื่นแบบแสดงรายการไว้ไม่ถูกต้อง ซึ่งนักตรวจสอบภาษีต้องวิเคราะห์งบการเงิน ดูระดับความน่าเชื่อถือก่อนจะกำหนดวิธีดำเนินการตรวจ ได้แก่ ทำการเชิญพบหรือออกตรวจสอบสภาพกิจการเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้ประกอบการปรับปรุงการยื่นแบบแสดงรายการให้ตรงกับข้อเท็จจริงการประกอบการ และนักตรวจสอบภาษีที่กำกับดูแลต้องให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสม

ในการวิเคราะห์งบการเงิน นักตรวจสอบภาษีมักพบปัญหาหลายประการ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาการวิเคราะห์งบการเงินของนักตรวจสอบภาษี ในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ซึ่งเป็นหน่วยจัดเก็บอยู่ในการควบคุมของสำนักงานสรรพากรภาค 8 ประกอบด้วย 12 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสารภี อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอแม่वाद อำเภอคอดอยเต่า อำเภอแม่แจ่ม อำเภออมก๋อย อำเภอสะเมิง อำเภอคอดอยหล่อ และอำเภอกัลยาณิวัฒนา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษา และเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการเสียภาษีให้ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์งบการเงินในแบบแสดงรายการภาษีของนักตรวจสอบภาษี ในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์งบการเงิน ก่อนออกตรวจสอบสภาพกิจการ หรือการเชิญพบ ในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

นิยามคำศัพท์

ปัญหา หมายถึง ปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์รายการสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย

นักตรวจสอบภาษี หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักตรวจสอบภาษี การตรวจสอบและวิเคราะห์งบการเงินภายใน ณ หน่วยงานที่ทำการตรวจวิเคราะห์ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ได้แก่ นักตรวจสอบภาษีชำนาญการพิเศษ นักตรวจสอบภาษีชำนาญการ และนักตรวจสอบภาษีปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของรายการตามแบบแสดงรายการภาษีนิติบุคคล และภาษีที่เกี่ยวข้องตามประมวลรัษฎากร เพื่อหาประเด็นความผิด หรือข้อมูลภายนอกที่อาจหาได้ การพิจารณาสิทธิประโยชน์การได้รับยกเว้นการเสียภาษีเงินได้ การพิจารณาอัตราส่วนทางการเงินที่มีความผิดปกติสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกิจการในสำนักงานสรรพากรพื้นที่เดียวกัน โดยมุ่งเน้นการค้นหาสิ่งผิดปกติในงบการเงินประเมินความเสี่ยงในการเสียภาษีว่ามีเหตุผลอันควรเชื่อว่าเสียภาษีถูกต้องและชำระภาษีอากรใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ เพื่อให้ทราบว่าควรกำกับดูแลด้วยวิธีการใด ในประเด็นใด ซึ่งจะช่วยจำกัดขอบเขตในการตรวจให้แคบลง ช่วยให้การตรวจมีประสิทธิภาพและได้ผลตามเป้าหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

การตรวจสอบสภาพกิจการ หมายถึง การตรวจ ณ สถานประกอบการของผู้ประกอบการให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการประกอบกิจการในปัจจุบัน ตลอดจนให้บริการแนะนำและสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการ

สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 หมายถึง หน่วยจัดเก็บระดับจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งอยู่ในการควบคุมของสำนักงานสรรพากรภาค 8 ประกอบด้วย 12 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสารภี อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอแม่วาง อำเภอดอยเต่า อำเภอแม่แจ่ม อำเภออมก๋อย อำเภอสะเมิง อำเภอดอยหล่อ และอำเภอถลางวัฒนา